



Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE WICEPREZESA TRYBUNAŁU

z dnia 28 września 2023 r. *

Odwołanie – Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Środki ograniczające przyjęte w związku z sytuacją na Ukrainie – Zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych – Pozostawienie nazwiska osoby fizycznej w wykazie osób, podmiotów i organów objętych tymi środkami – Zawieszenie procesu „ponownego umieszczenia” tej osoby w wykazie – Publikacja zawiadomienia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* – Obowiązek podjęcia środków dotyczących wiz przyznawanych przez państwa członkowskie – Środki, które może przyjąć sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych

W sprawie C-564/23 P(R)

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 57 akapit drugi statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 13 września 2023 r.,

Rada Unii Europejskiej, którą reprezentowali P. Mahnič, R. Meyer i J. Rurarz, w charakterze pełnomocników,

strona wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania byli:

Nikita Dmitrievich Mazepin, zamieszkały w Moskwie (Rosja), którego reprezentowali A. Bass, T. Marembert, D. Rovetta, avocats, M. Campa, M. Moretto i V. Villante, avvocati,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

Republika Łotewska,

interwenient w pierwszej instancji,

WICEPREZES TRYBUNAŁU,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego M. Szpunara,

wydaje następujące

* Język postępowania: angielski.

Postanowienie

- 1 W odwołaniu Rada Unii Europejskiej wnosi o uchylenie postanowienia prezesa Sądu Unii Europejskiej z dnia 7 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII, zwanego dalej „zaskarżonym postanowieniem”), w którym Sąd uwzględnił wniosek w przedmiocie środków tymczasowych złożony przez Nikitę Dmitrievicha Mazepina.

Ramy prawne

Decyzja 2014/145

- 2 Artykuł 1 ust. 1, 6 i 7 decyzji Rady 2014/145/WPZiB z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. 2014, L 78, s. 16), zmienionej decyzją Rady (WPZiB) 2023/1218 z dnia 23 czerwca 2023 r. (Dz.U. 2023, L 159 I, s. 526), stanowi:

„1. Państwa członkowskie przedsięwzięją niezbędne środki, aby uniemożliwić wjazd na swoje terytorium lub przejazd przez nie:

[...]

- e) wiodącym przedsiębiorcom działającym w Rosji, członkom ich najbliższej rodziny lub innym osobom fizycznym, którzy uzyskują od nich korzyści, lub przedsiębiorcom prowadzącym działalność w sektorach gospodarczych zapewniających istotne źródło dochodów rządowi Federacji Rosyjskiej odpowiedzialnemu za aneksję Krymu i destabilizację Ukrainy; [...]

[...]

oraz osobom fizycznym powiązanim z nimi lub z osobami prawnymi, podmiotami lub organami [...] zgodnie z wykazem zamieszczonym w załączniku.

[...]

6. Państwa członkowskie mogą przyznać zwolnienia ze środków nałożonych na podstawie ust. 1, w przypadku gdy podróż jest uzasadniona pilną potrzebą humanitarną lub uczestnictwem w posiedzeniach międzyrządowych oraz posiedzeniach, których promotorem lub gospodarzem jest Unia [Europejska], lub posiedzeniach, których gospodarzem jest państwo członkowskie sprawujące przewodnictwo w [Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie] – wówczas gdy prowadzony jest dialog polityczny bezpośrednio propagujący polityczne cele środków ograniczających, w tym wsparcie dla integralności terytorialnej, suwerenności i niezależności Ukrainy.

7. Państwo członkowskie, zamierzające przyznać zwolnienia, o których mowa w ust. 6, powiadamia o tym na piśmie Radę. Zwolnienie uważa się za przyznane, chyba że jeden lub więcej członków Rady wniesie sprzeciw na piśmie w terminie dwóch dni roboczych od otrzymania powiadomienia o proponowanym zwolnieniu. W przypadku gdy co najmniej jeden członek Rady wniesie sprzeciw, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może postanowić o przyznaniu proponowanego zwolnienia”.

Rozporządzenie nr 269/2014

- 3 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. 2014, L 78, s. 6), zmienionego rozporządzeniem Rady (UE) nr 476/2014 z dnia 12 maja 2014 r. (Dz.U. 2014, L 137, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 269/2014”), przewiduje:

„Zamraża się wszystkie środki finansowe i zasoby gospodarcze będące własnością, pozostające w posiadaniu, w faktycznym władaniu lub pod kontrolą wymienionych w załączniku I osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów lub powiązanych z nimi osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów wymienionych w załączniku I”.

- 4 Artykuł 14 ust. 4 tego rozporządzenia stanowi:

„Wykaz znajdujący się w załączniku I poddawany jest regularnie przeglądowi, co najmniej co 12 miesięcy”.

Okoliczności powstania sporu

- 5 W dniu 9 marca 2022 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2022/397, zmieniającą decyzję 2014/145 (Dz.U. 2022, L 80, s. 31), na mocy której nazwisko N.D. Mazepina zostało dodane do wykazu osób, podmiotów i organów objętych środkami ograniczającymi, znajdującego się w załączniku do decyzji 2014/145.
- 6 W tym samym dniu Rada przyjęła rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/396 wykonujące rozporządzenie nr 269/2014 (Dz.U. 2022, L 80, s. 1), na mocy którego dodano nazwisko N.D. Mazepina do wykazu osób, podmiotów i organów znajdującego się w załączniku I do rozporządzenia nr 269/2014.
- 7 W dniu 14 września 2022 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2022/1530 zmieniającą decyzję 2014/145 (Dz.U. 2022, L 239, s. 149), w której postanowiła pozostawić nazwisko N.D. Mazepina w wykazie osób, podmiotów i organów objętych środkami ograniczającymi, znajdującym się w załączniku do decyzji 2014/145, zmieniając przyczyny umieszczenia go w tym wykazie.
- 8 W tym samym dniu Rada przyjęła rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/1529 wykonujące rozporządzenie nr 269/2014 (Dz.U. 2022, L 239, s. 1), na mocy którego nazwisko N.D. Mazepina pozostawiono w wykazie osób, podmiotów i organów znajdującym się w załączniku I do rozporządzenia nr 269/2014, ze zmianą przyczyn, o której mowa w poprzednim punkcie.
- 9 W dniu 13 marca 2023 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2023/572 zmieniającą decyzję 2014/145 (Dz.U. 2023, L 75 I, s. 134), w której postanowiła pozostawić nazwisko N.D. Mazepina w wykazie osób, podmiotów i organów objętych środkami ograniczającymi, znajdującym się w załączniku do decyzji 2014/145, zmieniając przyczyny umieszczenia go w tym wykazie oraz informacje identyfikacyjne.

- 10 W tym samym dniu Rada przyjęła rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/571 wykonujące rozporządzenie nr 269/2014 (Dz.U. 2023, L 75 I, s. 1), na mocy którego pozostawiono nazwisko N.D. Mazepina w wykazie osób, podmiotów i organów znajdującym się w załączniku I do rozporządzenia nr 269/2014, ze zmianą przyczyn i informacji identyfikacyjnych, o której mowa w poprzednim punkcie.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżone postanowienie

- 11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 25 listopada 2022 r. N.D. Mazepin wniósł skargę o stwierdzenie nieważności decyzji 2022/1530 i rozporządzenia wykonawczego 2022/1529 w zakresie, w jakim akty te go dotyczą (zwanym dalej łącznie „pierwszymi spornymi aktami”).
- 12 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 9 grudnia 2022 r. N.D. Mazepin złożył pierwszy wniosek w przedmiocie środka tymczasowego zmierzający w istocie do zawieszenia wykonania pierwszych spornych aktów. Postanowieniem z dnia 1 marca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 R, EU:T:2023:102) prezes Sądu uwzględnił ten wniosek i zarządził częściowe zawieszenie wykonania tych aktów w zakresie, w jakim dotyczą one N.D. Mazepina.
- 13 Odrębnym pismem, złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 4 kwietnia 2023 r., N.D. Mazepin, na podstawie art. 86 regulaminu postępowania przed Sądem, dostosował skargę, o której mowa w pkt 11 niniejszego postanowienia, w ten sposób, aby miała ona również na celu stwierdzenie nieważności decyzji 2023/572 i rozporządzenia wykonawczego 2023/571 (zwanym dalej łącznie „drugimi spornymi aktami”).
- 14 Odrębnym pismem, złożonym w sekretariacie Sądu w tym samym dniu, N.D. Mazepin złożył drugi wniosek w przedmiocie środka tymczasowego, zmierzający w istocie do zawieszenia wykonania drugich spornych aktów. Postanowieniem prezesa Sądu z dnia 19 lipca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RII, EU:T:2023:406), prezes Sądu uwzględnił ten wniosek i zarządził częściowe zawieszenie wykonania tych aktów w zakresie, w jakim dotyczą one N.D. Mazepina.
- 15 Odrębnym pismem, złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 7 września 2023 r., N.D. Mazepin złożył trzeci wniosek w przedmiocie środka tymczasowego.
- 16 Zaskarżonym postanowieniem prezes Sądu uwzględnił ten wniosek i nakazał w istocie:
- w pkt 1 sentencji tego postanowienia – zawieszenie zapowiedzianego „ponownego umieszczenia” N.D. Mazepina w wykazie na tych samych warunkach co określone w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia prezesa Sądu z dnia 19 lipca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RII, EU:T:2023:406);
 - w pkt 2 tej sentencji – publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zawiadomienia wskazującego wyraźnie, że zawieszona jest wykonanie zapowiedzianego „ponownego umieszczenia” w wykazie;
 - w pkt 3 rzeczonej sentencji – podjęcie przez Radę niezbędnych środków w celu zapewnienia, że państwa członkowskie zastosują się w sposób skuteczny i pełny do postanowienia prezesa Sądu z dnia 19 lipca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RII, EU:T:2023:406), a w szczególności w celu zapewnienia, że wiza wydana N.D. Mazepinowi w dniu 7 sierpnia 2023 r. i wszelkie inne wize, które mogą okazać się niezbędne, obejmą co najmniej terytorium państw członkowskich strefy

Schengen i pozostaną ważne przez okres niezbędny do umożliwienia N.D. Mazepinowi skutecznego wykonywania praw przyznanych tym postanowieniem, oraz

- w pkt 4 opisywanej sentencji – poinformowanie przez Radę prezesa Sądu o przyjętych środkach.
- 17 W dniu 14 września 2023 r. N.D. Mazepin złożył na podstawie art. 164 regulaminu postępowania przed Sądem wnioski o sprostowanie zaskarżonego postanowienia.
- 18 Postanowieniem z dnia 19 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII), prezes Sądu przyjął środki tymczasowe w istocie porównywalne ze środkami przedstawionymi w pkt 16 niniejszego postanowienia i uchylił zaskarżone postanowienie.

Żądania stron

- 19 Rada wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego postanowienia;
 - oddalenie wniosku w przedmiocie środków tymczasowych oraz
 - pozostawienie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.
- 20 N.D. Mazepin wnosi do Trybunału o:
- umorzenie niniejszego postępowania w przedmiocie środków tymczasowych; lub
 - oddalenie odwołania oraz, w każdym razie,
 - obciążenie Rady kosztami postępowania.

W przedmiocie umorzenia postępowania

Argumentacja

- 21 N.D. Mazepin twierdzi, że skoro postanowieniem z dnia 19 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII) prezes Sądu uchylił zaskarżone postanowienie, niniejsze odwołanie stało się bezprzedmiotowe i w konsekwencji należy umorzyć postępowanie w jego sprawie.

Ocena

- 22 Z samego brzmienia sentencji postanowienia prezesa Sądu z dnia 19 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII) wynika, że zaskarżone postanowienie zostało uchylone.

- 23 W tym względzie art. 159 regulaminu postępowania przed Sądem stanowi, że na wniosek strony postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych może zostać w każdej chwili zmienione lub uchylone w wyniku zmiany okoliczności.
- 24 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że postanowienie sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych uchylające postanowienie, w którym zarządzono dany środek tymczasowy, nie pociąga za sobą uchylenia ze skutkiem wstecznym tego postanowienia, lecz jedynie jego zmianę lub uchylene ex nunc, przy wykorzystaniu przysługującej temu sędziemu możliwości przeformułowania, jedynie ze skutkiem na przyszłość, takiego postanowienia [zob. podobnie postanowienie z dnia 14 lutego 2002 r., Komisja/Artegodan, C-440/01 P(R), EU:C:2002:95, pkt 65; postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 19 maja 2022 r., Republika Czeska/Polska (Kopalnia Turów), C-121/21 R, EU:C:2022:408, pkt 22].
- 25 To postanowienie uchylające nie może zatem skutkować podważeniem zaistniałych w przeszłości skutków postanowienia, w którym zarządzono dany środek tymczasowy [zob. podobnie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 19 maja 2022 r., Republika Czeska/Polska (Kopalnia Turów), C-121/21 R, EU:C:2022:408, pkt 23].
- 26 Wynika z tego, że postanowienie prezesa Sądu z dnia 19 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII), od dnia jego doręczenia stronom, może co najwyżej pozbawić zaskarżone postanowienie wszelkich skutków, lecz nie usuwa go z porządku prawnego Unii, ponieważ pozostawia w mocy wywołane przez nie skutki pomiędzy dniem jego doręczenia a dniem doręczenia postanowienia, które je uchyliło.
- 27 W związku z tym należy uznać, że niniejsze odwołanie zachowuje przedmiot, wobec czego powinno zostać rozpatrzone.

W przedmiocie odwołania

- 28 Na poparcie odwołania Rada podnosi pięć zarzutów, z których pierwszy dotyczy naruszenia obowiązku uzasadnienia, drugi i czwarty – oczywistych naruszeń prawa w odniesieniu do zakresu kompetencji sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych, trzeci – oczywistych błędów w stosowaniu przesłanek dotyczących zarządzania środkami tymczasowymi, a piąty – oczywistych naruszeń prawa w pkt 3 sentencji zaskarżonego postanowienia.

W przedmiocie zarzutu piątego

Argumentacja

- 29 W zarzucie piątym, który należy zbadać w pierwszej kolejności, Rada podnosi, że pkt 3 sentencji zaskarżonego postanowienia zawiera szereg oczywistych naruszeń prawa.
- 30 Przede wszystkim środek nałożony na Radę w pkt 3 ma naruszać podział kompetencji odzwierciedlony w art. 266 TFUE. To nie do sądów Unii, lecz do Rady ma bowiem należeć podjęcie środków niezbędnych do wykonania tego postanowienia.

- 31 Następnie wspomniany pkt 3 ma naruszać prawo w zakresie, w jakim nakazuje Radzie przyjęcie środka, który nie wchodzi w zakres jej kompetencji. Otóż Rada nie dysponuje uprawnieniem do zagwarantowania stosowania prawa Unii przez państwa członkowskie. W szczególności ani prawo pierwotne Unii, ani rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy [k]odeks [w]izowy (kodeks wizowy) (Dz.U. 2009, L 243, s. 1) nie pozwalają Radzie na ingerowanie w wydawanie wiz przez państwa członkowskie. Zgodnie zaś z art. 13 ust. 2 TUE Rada może działać jedynie w granicach swoich uprawnień.
- 32 Wreszcie w tymże pkt 3 prezes Sądu miał w praktyce nałożyć na państwa członkowskie nakaz, przekraczając tym samym granice swoich kompetencji.
- 33 N.D. Mazepin podnosi, że Rada jest zobowiązana do wykonania środków zawartych w sentencji zaskarżonego postanowienia w celu zastosowania się do art. 13 ust. 2 TUE i art. 266 TFUE.
- 34 Ponadto posiada ona kompetencję, określoną w art. 16 ust. 1 i art. 32 TUE, do koordynowania działań państw członkowskich w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. I tak, co się tyczy stosowania przez państwa członkowskie postanowienia prezesa Sądu z dnia 19 lipca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RII, EU:T:2023:406), Rada może na przykład zachęcić je do przyjęcia wspólnego podejścia, które polegałoby na wydaniu N.D. Mazepinowi jednolitej wizy, pozostawiając jednocześnie danemu państwu członkowskiemu ocenę, czy powody, na które powołał się on w celu wjazdu na terytorium tego państwa, spełniają przesłanki przewidziane w tym postanowieniu.

Ocena

- 35 Stosownie do art. 13 ust. 2 TUE instytucje Unii mogą działać jedynie w granicach uprawnień przyznanych im na mocy traktatów (zob. podobnie wyrok z dnia 23 października 2007 r., Parlament/Komisja, C-403/05, EU:C:2007:624, pkt 49).
- 36 Postanowienie to, które obowiązuje wszystkie instytucje Unii, stoi na przeszkodzie temu, by sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych nakazał Radzie przyjęcie jednego lub większej liczby środków, które nie wynikają z kompetencji tej instytucji.
- 37 W tym względzie należy przypomnieć, że w pkt 3 sentencji zaskarżonego postanowienia prezes Sądu nakazał Radzie podjęcie niezbędnych środków w celu zapewnienia, że państwa członkowskie zastosują się w sposób skuteczny i pełny do postanowienia prezesa Sądu z dnia 19 lipca 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RII, EU:T:2023:406), w szczególności, w celu zapewnienia, że wiza wydana N.D. Mazepinowi w dniu 7 sierpnia 2023 r. i wszelkie inne wizy, które mogą okazać się niezbędne, obejmą co najmniej terytorium państw członkowskich strefy Schengen i pozostaną ważne przez okres niezbędny do umożliwienia N.D. Mazepinowi skutecznego wykonywania praw przyznanych tym postanowieniem.
- 38 W pierwszej kolejności należy zaś stwierdzić, że prawo pierwotne Unii nie przyznaje Radzie ogólnej kompetencji do podejmowania środków regulujących stosowanie przez państwa członkowskie aktów takich jak pierwsze lub drugie zaskarżone akty. W szczególności nałożony na państwa członkowskie w art. 32 TUE obowiązek uzgadniania w ramach Rady Europejskiej i Rady wszelkich kwestii polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, stanowiących przedmiot ogólnego

zainteresowania, nie może być rozumiany w ten sposób, że upoważnia on Radę do podjęcia środków służących zachęceniu państw członkowskich do wydania wizy na warunkach przewidzianych w zaskarżonym postanowieniu.

- 39 Ponadto prawo to nie przyznaje również Radzie uprawnienia do podejmowania indywidualnych środków mających na celu zapewnienie wydania wizy przez państwo członkowskie lub zagwarantowanie, że taka wiza będzie miała określony zasięg geograficzny i czasowy.
- 40 W drugiej kolejności takie uprawnienie nie zostało również przyznane Radzie przez akty Unii harmonizujące polityki wizowe prowadzone przez państwa członkowskie. W szczególności takie uprawnienie nie jest w żaden sposób przewidziane w rozporządzeniu nr 810/2009.
- 41 W trzeciej kolejności należy wprawdzie zauważyć, że art. 1 ust. 7 decyzji 2014/145, zmienionej decyzją 2023/1218, przewiduje, iż Rada podejmuje w niektórych przypadkach decyzję w sprawie możliwości wydania wizy przez państwo członkowskie w drodze zwolnienia od środków ograniczających wynikających z art. 1 ust. 1 tej decyzji.
- 42 Jednakże ów art. 1 ust. 7 nie pozwala Radzie na podjęcie działań z urzędu wobec państwa członkowskiego lub na kierowanie do państwa członkowskiego instrukcji dotyczących wydania lub zakresu wizy, lecz przyznaje jedynie tej instytucji uprawnienie do podjęcia decyzji, czy państwo członkowskie zamierzające wydać wizę może przyznać zwolnienie z tych środków ograniczających, w przypadku gdy co najmniej jeden członek Rady sprzeciwi się wydaniu tej wizy.
- 43 Z powyższego wynika, że Rada nie jest uprawniona do przyjęcia środków, o których mowa w pkt 3 sentencji zaskarżonego postanowienia, a zatem prezes Sądu nie mógł, nie naruszając art. 13 ust. 2 TUE, nakazać Radzie przyjęcia takich środków.
- 44 W konsekwencji zarzut piąty należy uwzględnić.
- 45 Z uwagi na to, że zarzut ten dotyczy jedynie pkt 3 sentencji zaskarżonego postanowienia, należy również rozpatrzyć drugi zarzut odwołania.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja

- 46 W zarzucie drugim, który należy zbadać w drugiej kolejności, Rada podnosi, że prezes Sądu, nakazując zastosowanie środków wymienionych w pkt 1–3 sentencji zaskarżonego postanowienia, dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w odniesieniu do zakresu jego kompetencji jako sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych.
- 47 Sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych jest uprawniony zdaniem Rady na podstawie art. 157 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem do zastosowania środków tymczasowych w celu ochrony skuteczności orzeczenia mającego zapaść w przedmiocie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych służącego zachowaniu skuteczności orzeczenia mającego zapaść w przedmiocie skargi głównej, w stosunku do której wniosek ten ma charakter akcesoryjny.

- 48 W niniejszej sprawie skarga główna wniesiona przez N.D. Mazepina dotyczy czterech aktów Unii. W konsekwencji w niniejszym postępowaniu prezes Sądu może przyjąć środki tymczasowe wyłącznie w celu zachowania skuteczności ewentualnego orzeczenia stwierdzającego nieważność tych aktów. W związku z tym środki przyjęte na podstawie art. 157 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem powinny mieć na celu wyłącznie zachowanie skuteczności takich środków tymczasowych.
- 49 Prezes Sądu w zaskarżonym postanowieniu przyjął zaś środki odnoszące się do aktów, których nie dotyczy skarga główna wniesiona przez N.D. Mazepina i które nawet nie zostały jeszcze przyjęte. Czyniąc to, prezes Sądu przekroczył granice swoich kompetencji.
- 50 Analizę tę ma potwierdzać brzmienie art. 278 TFUE i art. 156 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, z których wynika, że prezes Sądu może jedynie zawiesić wykonanie aktu zaskarżonego w postępowaniu głównym przed Sądem.
- 51 O ile prawdą jest, że art. 279 TFUE i art. 156 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem pozwalają temu sądowi na przyjęcie innych rodzajów środków tymczasowych, o tyle przepisy te wymagają, aby środki te były związane ze skargą główną wniesioną do tego sądu przez zainteresowanego skarżącego, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie.
- 52 N.D. Mazepin podnosi tytułem głównym, że zaskarżonym postanowieniem prezes Sądu zawiesił wykonanie nie aktu przyszłego, lecz postępowania administracyjnego, które było w toku w dniu podpisania tego postanowienia. Taki środek mógł zostać przyjęty na podstawie art. 279 TFUE w celu zapewnienia przestrzegania przez Radę postanowień w przedmiocie środków tymczasowych wydanych już przez prezesa Sądu w niniejszej sprawie, w sytuacji gdy Rada w sposób oczywisty narusza zobowiązania wynikające z tychże postanowień.
- 53 N.D. Mazepin podnosi tytułem ewentualnym, że środki przyjęte przez prezesa Sądu są niezbędne dla zapewnienia mu skutecznej ochrony sądowej.
- 54 Dalszym tytułem ewentualnym N.D. Mazepin podnosi, że jakakolwiek ewentualna wada wynikająca z przedwczesnego charakteru zaskarżonego postanowienia została już usunięta, ponieważ po jego doręczeniu dostosował on żądania zawarte w skardze o stwierdzenie nieważności.

Ocena

- 55 Na wstępie należy podkreślić, że chociaż zarzut drugi dotyczy pkt 1–3 sentencji zaskarżonego postanowienia, to jednak nieprawidłowość pkt 3 tej sentencji wynika już z pkt 43 niniejszego postanowienia. W związku z tym zarzut ten należy zbadać wyłącznie w zakresie, w jakim dotyczy on pkt 1 i 2 wspomnianej sentencji.
- 56 W tym względzie należy zauważyć, że art. 39 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mający zastosowanie do postępowania przed Sądem na podstawie art. 53 akapit pierwszy tego statutu, stanowi, że w celu zbadania żądań zmierzających do uzyskania środków przewidzianych w art. 278 i 279 TFUE prezes może rozstrzygać „[s]tosując procedurę doraźną, określoną w regulaminie proceduralnym, która, w niezbędnym zakresie, może różnić się od postanowień niniejszego Statutu”.

- 57 W tym kontekście art. 157 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem upoważnia prezesa Sądu do wyznaczenia stronie przeciwnej krótkiego terminu na przedstawienie uwag na piśmie lub ustnie. Artykuł 157 § 2 tego regulaminu stanowi jednak, że prezes Sądu może uwzględnić wniosek o zastosowanie środków tymczasowych złożony przez stronę również przed przedstawieniem uwag przez stronę przeciwną.
- 58 Z przepisów tych wynika, że prezes Sądu, orzekając w przedmiocie środków tymczasowych, jest uprawniony do orzekania bez uprzedniego zapoznania się z uwagami stron [zob. podobnie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 8 grudnia 2020 r., Price/Rada, C-298/20 P(R), EU:C:2020:1006, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 59 Z orzecznictwa Trybunału dotyczącego art. 160 § 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem – przepisu odpowiadającego art. 157 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem – wynika, że sędzia rozpoznający wniosek o zastosowanie środków tymczasowych może zarządzić takie środki tytułem zabezpieczenia, nawet przed przedstawieniem uwag przez stronę przeciwną, do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środka tymczasowego, albo do czasu zakończenia postępowania głównego, jeśli nastąpi ono wcześniej, jeżeli zarządzenie takich środków leży w interesie należytego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, w szczególności w celu zapewnienia skuteczności postępowania w przedmiocie środka tymczasowego [zob. podobnie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 27 lipca 2023 r., VC/EU-OSHA, C-456/23 P(R)-R, EU:C:2023:612, pkt 4 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 60 Postępowanie ustanowione w art. 157 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem stanowi zatem postępowanie mające charakter odstępstwa, służące umożliwieniu jak najszybszego zarządzenia środków tymczasowych, tak aby zapewnić, że upływ czasu niezbędny do rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych, po przeprowadzeniu postępowania kontradyktoryjnego, nie będzie skutkowało pozbawieniem strony, która złożyła ten wniosek, wystarczającej ochrony sądowej.
- 61 Nie zmienia to faktu, że owo postępowanie mające charakter odstępstwa stanowi szczególny sposób wdrożenia art. 278 i 279 TFUE oraz art. 39 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W związku z tym należy uznać, że – jak twierdzi Rada – wspomniane postępowanie nie pozwala sędziemu orzekającemu w przedmiocie środków tymczasowych na podjęcie środków, do których podjęcia nie jest on uprawniony na podstawie art. 278 i 279 TFUE.
- 62 Ponieważ zaskarżone postanowienie nie precyzuje, czy środki zarządzone w pkt 1 i 2 sentencji są oparte na art. 278 TFUE, czy też na art. 279 TFUE, należy zbadać, czy środki te wynikają z kompetencji przyznanej sędziemu orzekającemu w przedmiocie środków tymczasowych w jednym z tych postanowień.
- 63 Co się tyczy w pierwszej kolejności art. 278 TFUE, stanowi on, że skargi wniesione do Trybunału nie mają skutku zawieszającego, jednakże Trybunał może, jeśli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.
- 64 Artykuł ten został wdrożony za pomocą art. 156 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, który precyzuje, że wniosek o zawieszenie wykonania aktu wydanego przez instytucję na podstawie art. 278 TFUE jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy wnioskodawca zaskarżył ten akt przed Sądem.

- 65 W niniejszej sprawie w dniu, w którym podpisano zaskarżone postanowienie, w ramach skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej do tego Sądu przez N.D. Mazepina do Sądu wpłynęły żądania dotyczące decyzji 2022/1530 i 2023/572 oraz rozporządzeń wykonawczych 2022/1529 i 2023/571 (zwanymi dalej łącznie „spornymi aktami”).
- 66 W tym kontekście należy stwierdzić, że pkt 1 i 2 sentencji tego postanowienia nie zostały formalnie przedstawione jako zawieszające wykonanie co najmniej jednego z aktów zaskarżonych przez N.D. Mazepina przed Sądem.
- 67 Punktów tych nie można również uznać za nakazujące w istocie zawieszenie niektórych skutków tych aktów.
- 68 Proces „ponownego umieszczenia” w wykazie, którego zawieszenie nakazuje pkt 1 sentencji zaskarżonego postanowienia, ma bowiem na celu zmianę, po pierwsze, decyzji 2014/145 poprzez przedłużenie jej obowiązywania, a po drugie, rozporządzenia nr 269/2014 poprzez wykonanie ustanowionego w art. 14 ust. 4 tego rozporządzenia obowiązku regularnego przeglądu wykazu znajdujących się w załączniku I do tego rozporządzenia.
- 69 W związku z tym, biorąc pod uwagę, że sporne akty ograniczają się również do zmiany decyzji 2014/145 i rozporządzenia nr 269/2014, nie zobowiązując jednak Rady do wszczęcia w przyszłości nowego procesu „ponownego umieszczenia” w wykazie, procesu, o którym mowa w tym pkt 1, nie można uznać za stanowiący skutek lub środek wykonawczy tych aktów.
- 70 Co się tyczy pkt 2 sentencji zaskarżonego postanowienia, nakazuje on publikację zawiadomienia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, która to publikacja nie jest ani przewidziana, ani zakazana przez wspomniane akty.
- 71 Wynika z tego, że pkt 1 i 2 tej sentencji nie mogły skutecznie opierać się na art. 278 TFUE.
- 72 Co się tyczy w drugiej kolejności art. 279 TFUE, stanowi on, że w sprawach, które rozpatruje, Trybunał może zarządzić niezbędne środki tymczasowe.
- 73 Artykuł ten przyznaje sędziemu orzekającemu w przedmiocie środków tymczasowych szeroką swobodę oceny przy podejmowaniu decyzji o tym, jakie środki należy zarządzić, które to środki mogą w szczególności polegać na odpowiednich nakazach i środkach uzupełniających mających na celu zagwarantowanie skuteczności zarządzonej przez tego sędziego środków tymczasowych (zob. podobnie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 24 kwietnia 2008 r., Komisja/Malta, C-76/08 R, EU:C:2008:252, pkt 19; a także postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 96, 97, 99).
- 74 Z orzecnictwa Trybunału wynika jednak, że takie środki tymczasowe muszą mieć bezpośredni związek z przedmiotem skargi głównej (zob. podobnie postanowienie z dnia 19 października 1976 r., Société pour l’Exportation des Sucres/Komisja, 88/76 R, EU:C:1976:140, pkt 5; z dnia 16 grudnia 1980 r., Metallurgica Rumi/Komisja, 258/80 R, EU:C:1980:296, pkt 21), który to wymóg został zasadniczo przypomniany w art. 156 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem, przewidującym, że wniosek dotyczący jednego ze środków tymczasowych, o których mowa w art. 279 TFUE, jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy wnioskodawcą jest strona główna w postępowaniu toczącym się przed Sądem i gdy wniosek odnosi się do tego postępowania.

- 75 W tym kontekście środki tymczasowe przyjęte na podstawie art. 279 TFUE nie mogą wykraczać poza ramy zaskarżenia określone w skardze głównej w zakresie, w jakim nie mogą one mieć innego celu niż ochrona interesów jednej ze stron sporu przed Sądem, tak aby nie czynić iluzorycznym wyroku kończącego postępowanie główne poprzez pozbawienie go wszelkiej skuteczności (*effet utile*) (zob. podobnie postanowienie z dnia 17 maja 1991 r., CIRFS i in./Komisja, C-313/90 R, EU:C:1991:220, pkt 24; a także postanowienie prezesa Trybunału z dnia 24 kwietnia 2008 r., Komisja/Malta, C-76/08 R, EU:C:2008:252, pkt 15).
- 76 W konsekwencji, zważywszy, że wyrok stwierdzający nieważność skutkuje usunięciem z mocą wsteczną aktu, którego nieważność stwierdzono, z porządku prawnego Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 31 marca 1971 r., Komisja/Rada, 22/70, EU:C:1971:32, pkt 60), sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych może w szczególności, na podstawie art. 279 TFUE, nakazać instytucji Unii, aby nie przyjmowała aktu, który stanowiłby formę wykonania aktu podlegającego stwierdzeniu nieważności lub który skutkowałby tym, że niektóre skutki tego aktu stałyby się ostateczne.
- 77 Sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych nie może natomiast, nie wykraczając poza ramy sporu dotyczącego skargi o stwierdzenie nieważności, nakazać instytucji Unii zawieszenia postępowania, które nie zależy od zaskarżonego aktu, w celu uniknięcia sytuacji, w której akt wydany po zakończeniu tego postępowania byłby obciążony taką samą niezgodnością z prawem jak ta, która została podniesiona w tej skardze.
- 78 Jest prawdą, że Trybunał orzekł, iż w przypadku stwierdzenia nieważności rozporządzenia, którego skutki są ograniczone do ściśle określonego okresu, instytucja, która je wydała, ma obowiązek wykluczyć z nowych aktów prawnych, które mają zostać wydane po zapadnięciu wyroku stwierdzającego nieważność i dotyczyć okresów następujących po tym wyroku, wszelkie przepisy o takiej samej treści jak te, które zostały uznane za niezgodne z prawem (zob. podobnie wyrok z dnia 26 kwietnia 1988 r., Asteris i in./Komisja, 97/86, 99/86, 193/86 i 215/86, EU:C:1988:199, pkt 29).
- 79 Niemniej jednak, po pierwsze, chociaż powaga rzeczy osądzonej przysługująca wyrokowi stwierdzającemu nieważność obejmuje zarówno sentencję, jak i uzasadnienie stanowiące niezbędną podstawę tej sentencji, to nie może ona pociągać za sobą nieważności aktu niepoddanego ocenie sądu Unii, który miałby być niezgodny z prawem z tego samego powodu (zob. podobnie wyrok z dnia 14 września 1999 r., Komisja/AssiDomän Kraft Products i in., C-310/97 P, EU:C:1999:407, pkt 54). Po drugie, do sądu tego nie należy wskazanie, w wyroku stwierdzającym nieważność, środków, jakie powinna przyjąć dana instytucja w celu wykonania tego wyroku (zob. podobnie wyroki: z dnia 24 czerwca 1986 r., AKZO Chemie i AKZO Chemie UK/Komisja, 53/85, EU:C:1986:256, pkt 23; a także z dnia 25 maja 1993 r., Foyer culturel du Sart-Tilman/Komisja, C-199/91, EU:C:1993:205, pkt 17).
- 80 Wynika z tego, że wyrok stwierdzający nieważność nie może bezpośrednio prowadzić do podważenia ważności aktu późniejszego niż akt, którego nieważność stwierdzono, z tego powodu, iż ten późniejszy akt jest obciążony tą samą niezgodnością z prawem co akt, którego nieważność została stwierdzona.

- 81 W tych okolicznościach postanowienie sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych nakazujące instytucji Unii zawieszenie postępowania mogącego doprowadzić do wydania takiego późniejszego aktu prowadziłyby do zagwarantowania zainteresowanemu skarżącemu nie ochrony przed skutkami aktów przyjętych przez instytucję, przewidzianej w prawie pierwotnym Unii, lecz prewencyjnej ochrony zupełnie innego rodzaju.
- 82 W celu zapewnienia takiej ochrony sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych byłby zatem zobowiązany do dokonania oceny kwestii, co do których dana instytucja nie miała jeszcze okazji się wypowiedzieć, co doprowadziłoby do sytuacji, w której nastąpiłoby uprzedzenie dyskusji merytorycznej, a także przemieszanie poszczególnych etapów postępowania administracyjnego i sądowego (zob. analogicznie wyrok z dnia 11 listopada 1981 r., IBM/Komisja, 60/81, EU:C:1981:264, pkt 20), podczas gdy do tego sędziego nie należy zastępowanie tej instytucji (zob. podobnie postanowienie z dnia 5 października 1969 r., Niemcy/Komisja, 50/69 R, EU:C:1969:42, s. 451).
- 83 Ponadto brak uprawnienia sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych do nakazania instytucji Unii zawieszenia postępowania, które nie zależy od zaskarżonego aktu, w celu uniknięcia sytuacji, w której akt wydany po zakończeniu tego postępowania byłby obciążony taką samą niezgodnością z prawem jak ta, która została podniesiona w skardze o stwierdzenie nieważności – wbrew temu, co utrzymuje N.D. Mazepin – nie pozbawia go ochrony sądowej przyznanej mu przez prawo pierwotne Unii w zakresie, w jakim ten ostatni akt może być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności wraz z wnioskiem w przedmiocie środka tymczasowego, który może, w stosownym przypadku, mieć na celu zastosowanie środków tymczasowych na podstawie art. 156 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem.
- 84 W niniejszej sprawie, jak wynika z pkt 65 niniejszego postanowienia, w dniu, w którym podpisano zaskarżone postanowienie, w ramach skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej do tego sądu przez N.D. Mazepina do Sądu wpłynęły żądania dotyczące spornych aktów.
- 85 Tymczasem, po pierwsze, z powodów wskazanych w pkt 68 i 69 niniejszego postanowienia akty, które Rada może przyjąć w ramach rozpatrywanego w niniejszej sprawie procesu „ponownego umieszczenia” w wykazie, należy uznać za wynikające z procedury, która nie zależy od spornych aktów, a w szczególności za akty niewykonujące owych spornych aktów.
- 86 Po drugie, akty, które Rada może przyjąć w ramach tego procesu, mogą, w świetle praktyki tej instytucji, mieć zastosowanie w okresie późniejszym niż okres uregulowany w spornych aktach, w związku z czym nie mogą one spowodować, że skutki tych spornych aktów staną się ostateczne.
- 87 Z powyższego wynika, że środek zarządzony w pkt 1 sentencji zaskarżonego postanowienia nie ma bezpośredniego związku z przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez N.D. Mazepina do Sądu. W braku takiego związku środek ten nie może być postrzegany jako środek uzupełniający mający na celu zagwarantowanie skuteczności środków tymczasowych zarządzonych już przez prezesa Sądu we wcześniejszych postanowieniach wydanych w niniejszej sprawie, o których mowa w pkt 12 i 14 niniejszego postanowienia, ponieważ w drodze tych postanowień prezes Sądu zarządził częściowe zawieszenie wykonania aktów, których dotyczyła skarga o stwierdzenie nieważności. Wynika z tego, że środek zarządzony w owym pkt 1 nie mógł zostać skutecznie przyjęty na podstawie art. 279 TFUE.

- 88 To samo dotyczy środka zarządnego w pkt 2 sentencji zaskarżonego postanowienia, ponieważ środek ten ogranicza się do zapewnienia opublikowania środka zarządnego w pkt 1 sentencji tego postanowienia.
- 89 Okoliczność, że po podpisaniu zaskarżonego postanowienia N.D. Mazepin złożył do Sądu pismo dostosowujące żądania skargi, nie ma w każdym razie wpływu na powyższe rozważania, ponieważ pismo to ma na celu stwierdzenie nieważności nowych aktów przyjętych przez Radę, które nie są bezpośrednio objęte środkami zawartymi w sentencji tego postanowienia.
- 90 Z powyższego wynika, że zarzut drugi należy uwzględnić i że należy, bez konieczności orzekania w przedmiocie zarzutów pierwszego, trzeciego i czwartego, uchylić zaskarżone postanowienie w całości, ponieważ pkt 4 jego sentencji nie może zostać oddzielony od pkt 1–3 tego postanowienia.

W przedmiocie złożonego przed Sądem wniosku o zastosowanie środków tymczasowych

- 91 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeżeli Trybunał uchyli orzeczenie Sądu, może on wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd. Przepis ten ma również zastosowanie do odwołań wnoszonych zgodnie z art. 57 akapit drugi tego statutu [postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 24 maja 2022 r., Puigdemont i Casamajó i in./Parlament i Hiszpania, C-629/21 P(R), EU:C:2022:413, pkt 172 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 92 W niniejszej sprawie prezes Sądu wydał rozstrzygnięcie, zanim pozostałe strony postępowania miały możliwość przedstawienia uwag, zgodnie z art. 157 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem.
- 93 W tych okolicznościach okazuje się, że stan postępowania nie pozwala na wydanie orzeczenia ostatecznego i że w związku z tym należy skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

W przedmiocie kosztów

- 94 Ze względu na fakt, iż sprawa zostaje przekazana do rozpoznania Sądowi, rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów wiceprezes Trybunału postanawia, co następuje:

- 1) **Postanowienie prezesa Sądu Unii Europejskiej z dnia 7 września 2023 r., Mazepin/Rada (T-743/22 RIII), zostaje uchylone.**
- 2) **Sprawa zostaje przekazana Sądowi Unii Europejskiej do ponownego rozpoznania.**
- 3) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Podpisy